

Nr 48.

Av herr **Fjellman m. fl.**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående medgivande att vid vissa offentliga tävlingar anordna vadhållning för allmänheten med s. k. totalisator.

I två inom riksdagen år 1922 väckta likalydande motioner, nämligen nr 50 i första kammaren och nr 52 i andra kammaren, hemställdes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t för beredande av medel till understöd av landets hästavel för såväl varm- som kallblodig avel ville medgiva, att vissa av Kungl. Maj:t godkända föreningar finge vid offentliga kapplöpningar och travtävlingar tillåtas anordna vadhållning för allmänheten med s. k. totalisator, under villkor att föreningarnas vinst av totalisatorn, med skäligt avdrag för omkostnaderna, inbetalades till statsverket för angivna ändamål, samt i övrigt under iakttagande av de bestämmelser, Kungl. Maj:t kunde finna skäligt utträda.

I sitt utlåtande nr 28 över dessa motioner hemställde jordbruksutskottet, att vad motionärerna sålunda föreslagit måtte av riksdagen bifallas.

Mot jordbruksutskottets hemställan hade sju av dess ledamöter reserverat sig, av vilka dock allenast en yrkat avslag å motionerna, under det att de övriga, utan att ingå på de principiella invändningar, som kunde göras mot införande av vadhållning med totalisator, ansett att, då frågan härom låge under Kungl. Maj:ts omprövning, utskottet bort avstyrka motionerna.

Vid föredragning i kamrarna av detta ärende beslutade andra kammaren med 103 röster mot 93 att bifalla utskottets hemställan, var emot första kammaren med 57 röster mot 54 avslog densamma.

Frågan hade därigenom för den riksdagen förfallit.

Av denna redogörelse för motionernas behandling framgår emellertid, att inom riksdagen funnits intresse för det därmed avsedda syftemålet. Detta giva undertecknade motionärer anledning att ånyo underställa denna fråga riksdagens prövning.

I ett avseende är frågans läge oförändrat sedan föregående riksdag, därutinnan nämligen, att den av riksdagen hos Kungl. Maj:t begärda *Bihang till riksdagens protokoll 1923. 4 saml. 15 häft. (Nr 48—50.)*

och av professorn C. V. L. Charlier verkställda utredningen rörande inrättande av ett statslotteri eller annan form av ett under statens kontroll ställt penninglotteri — vilken utredning jämväl omfattar och tillstyrker införandet av totalisatorlotteri — ännu icke föranlett något Kungl. Maj:ts beslut.

Däremot har i ett annat avseende förhållandena ändrats så till vida, att det syfte, som framställningen innerst avsett, nämligen understödjande av den svenska hästaveln, nu är mera behjärtansvärt än förr, i ty att, såsom av statsverkspropositionen inhämtats, Kungl. Maj:t av statsfinansiella skäl funnit sig föraulåten föreslå riksdagen att för nästkommande budgetperiod väsentligen minska statsanslaget till understödjande av prisbelöningar av hästar. Detta anslag, som senast uppgått till 184,000 kronor om året, har nu upptagits allenast till 100,000 kronor.

Innebörden för vår hästavel av denna begränsning av anslagsmedlen, vilken av stuteriöverstyrelsen enligt dess i statsverkspropositionens nionde huvudtitel sid. 88 åberopade skrivelse till Kungl. Maj:t ansetts komma att verka nedslående och hämmande för avelsarbetet, vinner ytterligare belysning genom vad jordbruksutskottet vid 1922 års riksdag anförde om ifrågavarande motioner. Utskottet yttrade nämligen bland annat följande:

»I likhet med motionärerna håller utskottet före, att ett understödjande från statsmakternas sida är av avgörande betydelse för vår hästavels vidmakthållande och utveckling. På sätt motionärerna erinra hava också genom de statsbidrag, som för olika ändamål ställts till stuteriväsendets förfogande, åtgärder i sådant syfte vidtagits. Emellertid hava, såsom torde framgå av stuteriöverstyrelsens utlåtande — vilket utskottet infordrat — de medel, som sålunda anvisats, icke visat sig för ändamålet tillräckliga, utan skulle för ett effektivt befrämjande av landets hästavel ej obetydliga ytterligare anslag erfordras. Av stuteriöverstyrelsens redogörelse framgår sålunda, bland annat, att statsanslagens knapphet nödvändiggjort inskränkningar uti hästpremieringen av den omfattning, att premieringens ändamål därigenom äventyras. Härvidlag framstår såsom särskilt betänkligt, dels att vid hästpremieringarna ett avsevärt antal hästar — ehuru enligt premieringsreglementet kvalificerade till pris — icke kunnat tillerkännas sådana av brist på medel, dels att beskällare av kallblodig ras, med undantag av sådana i de nordliga länen, äro helt uteslutna från premiering genom penningpris.

Det torde, såsom jämväl motionärerna framhålla, näppeligen kunna ifrågakomma att under nu rådande statsfinansiella svårigheter förutsätta ökade statsbidrag för ändamålet. Motionärerna hava i stället anvisat en annan utväg, nämligen medgivande av vadhållning medelst totalisator vid travtävlingar och kapplöpningar under villkor att största delen av därav inflytande inkomster tillfölle statsverket och komme till användning för hästavels främjande.»

I detta sammanhang torde böra erinras om följande upplysningar, som motionärerna lämnade vid nästlidet års riksdag.

»Sverige och Norge — anförde motionärerna — äro de enda länder, inom vilka travtävlingar och kapplöpningar äga rum utan att totalisatorvadhållning förekommer. I Finland infördes totalisatorn år 1921. I Tyskland och Frankrike kan hästavelns uppsving till en även för dessa stora länder verkligt betydelsefull näringsgren dateras från tiden för totalisatorns börjande användning. I dessa och andra länder hava vederbörande budgeter helt och hållet kunnat befrias från utgifter för hästavel och stuteriväsende, som rikligt underhållas av totalisatorsmedlen, oaktat utgifterna för hästavelns befrämjande där äro oerhörda. Sålunda understöddes i Frankrike före kriget hästaveln med över 17 miljoner francs om året, vilka medel uteslutande inflöto från totalisatorn. Danska staten uppbar i totalisatorskatt år 1920 omkring 1,600,000 kronor och år 1921 omkring 1,400,000 kronor. Med allenast hälften eller tredjedelen av dessa senare summor skulle vår hästavel kunna understödjas på ett helt annat sätt än nu.»

Härtill kan läggas, att enligt nya upplysningar rörande förhållandena i Frankrike statsanslag till hästaveln därstädes beviljades under åren 1916—1919, då totalisatorspel voro förbjudna, med omkring 5 miljoner francs om året. År 1920 blev åter totalisatorn tillåten och sedan dess hava icke blott statsanslagen till hästaveln kunnat helt och hållet indragas, utan dessutom ett årligt belopp av omkring 12 miljoner francs tillförts statskassan från totalisatorspelen för att användas till understödande av den franska hästaveln.

De invändningar, som riktats mot återinförande av totalisatorn i vårt land, hänföra sig i huvudsak dels till uppfattningen om de skadliga verkningar i moraliskt hänseende, som dylik vadhållning i likhet med lotterispel i allmänhet skulle kunna medföra, dels ock till den omständigheten, att travtävlingar och kapplöpningar ansetts vara förenade med djurplågeri.

Jordbruksutskottet bemötte vid nästföregående riksdag dessa farhågor och ansåg dem vara föga grundade. Vi anse oss här allenast böra hänvisa till vad motionärerna och utskottet härom anförde sistlidet år.

På grund av vad sålunda anförts anse vi, att möjlighet till anordnande av totalisatorspel vid hästtävlingar och kapplöpningar åter bör beredas under förutsättning, att den därav uppkommande vinsten kommer den svenska hästaveln till godo. Medgivaude till anordnande av totalisatorspel bör emellertid kunna meddelas allenast av Kungl. Maj:t godkända föreningar. Det torde vidare få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter vederbörlig utredning, utfärda föreskrifter rörande de närmare villkoren

för dylikt tillstånd samt de bestämmelser, som för vinstmedlens redovisning till statsverket ävensom i övrigt må anses påkallade.

Vi få alltså värdsamt hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t för beredande av medel till understöd åt landets hästavel ville medgiva, att vissa av Kungl. Maj:t godkända föreningar vid offentliga kapplöpningar och travtävlingar tillåtas anordna vadhallning för allmänheten med s. k. totalisator, under villkor att föreningarnas vinst av totalisatorn, med skäligt avdrag för omkostnaderna, inbetalas till statsverket för ovan angivna ändamål, samt för övrigt under iakttagande av de bestämmelser, Kungl. Maj:t kan finna lämpligt utfärda.

Stockholm den 19 januari 1923.

<i>J. Fjellman.</i>	<i>Edvard Lithander.</i>	<i>Dan Poppius.</i>
<i>Oscar Osberg.</i>	<i>Johan Jönsson.</i>	<i>O. Silfverschiöld.</i>
<i>Sven Persson.</i>	<i>Carl Arv. Andersson.</i>	<i>Bj. Holmgren.</i>
<i>Erik Laurén.</i>	<i>David Pettersson.</i>	<i>Oscar Lundquist.</i>
<i>Carl Johanson,</i> <i>Hörninge.</i>	<i>Emil Bengtsson.</i>	<i>Hugo Karlström,</i> <i>Lummelunda.</i>
<i>Th. Gardell.</i>	<i>Arthur Engberg.</i>	<i>Per Henning Sjöblom.</i>
